



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 91/2010-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. marca 2010 predbežne prerokoval sťažnosť E., Nemecko, zastúpeného advokátom JUDr. I. Š., S., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky a práva na majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 5 Co 9/2009-171 z 11. augusta 2009 a takto

### **r o z h o d o l :**

Sťažnosť E. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

### **O d ô v o d n e n i e :**

#### **I.**

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. októbra 2009 doručená sťažnosť E., Nemecko (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6

ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 ústavy a práva na majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 5 Co 9/2009-171 z 11. augusta 2009.

Ako vyplynulo z pripojeného spisu okresného súdu sp. zn. 13 C 217/05, vyžiadaného pre posúdenie možnosti prijatia sťažnosti na ďalšie konanie, sťažovateľ sa ako žalobca žalobou doručenou Okresnému súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) 14. novembra 2005 domáhal proti Slovenskej republike – M. ako žalovanému v 1. rade zaplata sumy 225 842 Sk s 8 % ročným úrokom z omeškania od 10. februára 2005 do zaplata a proti M. K. ako žalovanému v 2. rade zaplata sumy 10 000 Sk a 17,6 % ročného úroku z omeškania zo sumy 225 842 Sk od 28. januára 1996 do 9. februára 2005. Zo žaloby a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ svoj návrh odôvodnil tým, že 27. januára 1996 si objednal vo firme F. S. – F., Š., prepravu osobného motorového vozidla VW Passat, č. karosérie... a autosúčiastok (ďalej len „tovar“ alebo „vozidlo“) do Moskvy, kde mal tovar prevziať M. K.. Pri prechode cez hraničný prechod Makov (v smere z Českej republiky na Slovensko) colné orgány zistili, že vo vozidle sa nachádza tovar, ktorý nebol prihlásený na colnú kontrolu, a vodič vozidla, ktoré prepravovalo tovar, (M. K.) opomenul predložiť colným orgánom sprievodné doklady k tovaru zaslané sťažovateľom s prepravovaným tovarom, ktoré mal mať M. K. pri sebe. Colný úrad v P. pre nepredloženie sprievodných dokladov tovar zaistil a rozhodol o jeho zhabaní (rozhodnutie z 9. septembra 1996). Colné riaditeľstvo Slovenskej republiky (ďalej len „colné riaditeľstvo“) jeho rozhodnutie potvrdilo (rozhodnutie č. 8860/96 z 12. novembra 1996). Sťažovateľ podal proti tomuto rozhodnutiu žalobu a Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) rozsudkom sp. zn. 4 Sž 197/96 z 25. júna 1997 rozhodnutie colného riaditeľstva zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Vo vzťahu k zhabaniu tovaru najvyšší súd uviedol, že žalovaný správny orgán pochybil, ak nekonal so sťažovateľom ako s účastníkom konania (konal iba s dopravcom tovaru), hoci sťažovateľ tvrdí, že tovar bol jeho vlastníctvom. Následne colné riaditeľstvo zrušilo rozhodnutie o zhabaní tovaru vydané Colným úradom v P. (rozhodnutím č. 10537/96 z 5. novembra 1997). Od tohto rozhodnutia nebolo vo vzťahu k sťažovateľovi

vydané žiadne rozhodnutie o colnom priestupku, colnom delikte, zhabaní veci, prepadnutí veci alebo inom postihnutí veci. Napriek tomu, že sťažovateľ žiadal o vrátenie tovaru (napr. listom z 1. apríla 1996, v ktorom žiadal urýchlené vydanie osobného auta a zároveň uviedol, že splnomocňuje na objasnenie záležitosti uvoľnenia tovaru F. S. a JUDr. I. Š. – advokáta), tovar mu nebol vrátený, naopak, colnica po 9 rokoch bez toho, aby o tom sťažovateľa upovedomila, vozidlo predala. Colné orgány rozhodli o tom, že colnými dlžníkmi sú vodiči, ktorí tovar prepravovali, a vyrubili im colný dlh 140 170 Sk, a to právoplatným rozhodnutím Colného úradu v Ž. z 1. decembra 1999 (v spojení s rozhodnutím colného riaditeľstva z 15. augusta 2000 a rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 4 SŽ 164/00 z 27. marca 2001). Proti vodičom (M. K. a Š. S.) bolo vedené colné exekučné konanie pre vymoženie colného dlhu, colný dlh však nebol od nich v celom rozsahu vymožený. Sťažovateľ v žalobe tvrdil, že aj za tejto situácie mu malo byť vozidlo vrátené, pretože bolo nepotrebné pre colné konanie a nesmeli byť predané. Colný úrad v Ž. rozhodnutím č. 207-1/4/01 z 12. marca 2001 nariadil predaj vozidla ako úhradu nezaplateného colného dlhu M. K. a Š. S. Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 30. mája 2001. Vozidlo spolu s náhradnými dielmi bolo predané O. K. 5. marca 2004 za cenu 22 100 Sk ako najvyššiu cenu, ktorá bola za neho ponúknutá. Sťažovateľ tvrdil, že o predaji vozidla sa dozvedel v roku 2004, rozhodnutie o nariadení predaja vozidla mu nikdy nebolo doručené. Poukazoval na to, že vozidlo bolo predané za 22 100 Sk, hoci jeho hodnota v roku 1996 zodpovedala 10 925 DM, teda 225 842 Sk. Náhrady škody sa sťažovateľ domáhal od štátu s poukazom na to, že colné orgány porušili zákon, ak vozidlo predali [§ 262 ods. 1 a 2 a § 263 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1996 Z. z. Colný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 180/1996 Z. z.“)]. Nič nebránilo colným orgánom pokračovať vo vymáhaní colného dlhu od Š. S. a M. K.

Voči žalovanému M. K. vzal sťažovateľ v priebehu konania (6. novembra 2006) žalobu späť a okresný súd konanie proti žalovanému M. K. zastavil. Predmetom konania tak ostala žaloba sťažovateľa proti Slovenskej republike – M. (ďalej len „žalovaný“) o zaplatenie sumy 225 842 Sk s 8 % ročným úrokom z omeškania od 10. februára 2005 do zaplatenia.

Žalovaný žiadal žalobu zamietnuť s poukazom na to, že postup colných orgánov bol v súlade so zákonom. Colný úrad v Ž. rozhodnutím č. 60/02/96 z 28. januára 1996 zaistil

tovar, ktorý nebol deklarovaný v karnete TIR č. 15535766 a rozhodnutím č. 0606202902718 z 1. decembra 1999 oznámil vodičom vozidla, ktorí tovar prepravovali, vznik colného dlhu 140 170 Sk (toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť po jeho potvrdení rozhodnutím colného riaditeľstva č. 2951/2000-297/2000/1 z 15. augusta 2008 a zamietnutím žaloby o preskúmanie zákonnosti odvolacieho správneho rozhodnutia rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 4 SŽ 164/00). Keďže colný dlh nebol uhradený ani napriek tomu, že bol vymáhaný, Colným úradom v Ž. bolo vydané rozhodnutie o predaji tovaru č. 207-1/4/01 z 12. marca 2001, ktoré bolo doručené Š. S. (podľa doručenky 14. mája 2001), P. K. (21. marca 2001), ako aj sťažovateľovi (podľa doručenky 21. marca 2001 – sťažovateľ rozhodnutie prevzal vo svojom sídle), a to z dôvodu neuhradenia colného dlhu za tovar. Sťažovateľ proti tomuto rozhodnutiu nepodal odvolanie a stalo sa právoplatným 30. mája 2001. Podľa názoru žalovaného bol tovar predaný zákonne na úhradu colného dlhu a niet dôvodu pre zodpovednosť žalovaného za škodu podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej len „zákon č. 58/1969 Zb.“), pretože proti tomuto rozhodnutiu sťažovateľ nepodal opravný prostriedok. V priebehu konania žalovaný uviedol, že rozhodnutie o nariadení predaja vozidla Colný úrad v Ž. doručoval priamo sťažovateľovi, a nie JUDr. I. Š. z toho dôvodu, že splnomocnenie sťažovateľa udelené jeho zástupcovi nebolo Colnému úradu v Ž. doručené počas celého konania (takáto plná moc bola doručená Colnému úradu v Ž. až listom z 30. septembra 2004, ktorým colné riaditeľstvo doručilo Colnému úradu v Ž. splnomocnenie datované 16. apríla 1996 spolu s výzvou na náhradu škody sťažovateľovi).

Okresný súd rozsudkom č. k. 13 C 217/05-69 z 29. januára 2007 žalobu sťažovateľa zamietol. Tento rozsudok bol zrušený uznesením krajského súdu č. k. 5 Co 86/07-110 z 11. marca 2008 a vec bola vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Okresný súd vo veci znova rozhodol rozsudkom č. k. 13 C 217/05-153 tak, že žalobu zamietol a sťažovateľa zaviazal nahradiť žalovanému trovy konania. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že na priznanie náhrady škody neboli splnené zákonné podmienky. Najprv sa sťažovateľ domáhal náhrady škody z titulu nezákonného rozhodnutia colných orgánov, pre takýto postup avšak neboli splnené zákonné podmienky, pretože rozhodnutie, ktorým mu mala vzniknúť škoda, nebolo dosiaľ zrušené (§ 4 ods. 1 a 2 zákona č. 58/1969 Zb.).

Sťažovateľ sa domáhal náhrady škody spôsobenej mu aj nesprávnym úradným postupom colných orgánov. Nesprávnosť postupu colných orgánov videl sťažovateľ v tom, že colné orgány mu riadne nedoručili rozhodnutie o nariadení predaja vozidla, pretože rozhodnutie doručili priamo sťažovateľovi a boli povinné ho doručiť jeho zástupcovi. Rozhodnutie o nariadení predaja vozidla považoval súd za právoplatné, pretože bolo doručené sťažovateľovi, ktorý sa proti nemu neodvolal, a nemalo byť doručované jeho zástupcovi, pretože v konaní pred okresným súdom nebolo preukázané, že by zástupca sťažovateľa doručil splnomocnenie na zastupovanie v colnom konaní colným orgánom. Navyše sťažovateľ splnomocnil na svoje zastupovanie F. S., ktorému bolo rozhodnutie tiež doručené. Hoci rozhodnutie o zhabaní vozidla bolo nezákonné a ako také bolo zrušené colným riaditeľstvom po rozhodnutí najvyššieho súdu, škoda mohla vzniknúť sťažovateľovi až predajom vozidla, a nie jeho zhabaním. Navyše, colné orgány po zrušení rozhodnutia o zhabaní vozidla postupovali zákonne a k predaju vozidla dospeli na základe iného právoplatného rozhodnutia. Postup colných orgánov bol i v súlade so zásadou zachovania spravodlivej rovnováhy medzi požiadavkami všeobecného záujmu a požiadavkami na ochranu práv sťažovateľa – štát svoje postavenie nezneužil, je nesporné a počíta s tým aj dohovor, že štát môže v súvislosti s platením daní a iných poplatkov zaistiť a predat' aj majetok osoby, ktorá nemá colný dlh. Výška colného dlhu nie je významná, významná je jeho existencia. Postup colných orgánov bol v súlade s § 265 ods. 1 písm. a), § 265 ods. 2, § 263 ods. 4 a § 80 písm. a) colného zákona účinného k 27. januáru 1996. Postup colných orgánov teda nebol nesprávnym úradným postupom, a preto neboli splnené podmienky pre priznanie nároku na náhradu škody podľa § 18 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb.

Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie. Krajský súd rozsudkom č. k. 5 Co 9/2009-171 z 11. augusta 2009 rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil a náhradu trov odvolacieho konania žiadnemu z účastníkov nepriznal.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti ústavnému súdu uviedol, že podáva proti rozsudku krajského súdu č. k. 5 Co 9/2009-171 z 11. augusta 2009 sťažnosť, pretože ním bolo porušené jeho základné právo vlastníť majetok garantované v čl. 20 ústavy a právo na majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ako aj základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Postupom colných orgánov došlo k porušeniu ústavného práva sťažovateľa vlastníť majetok a pokojne

ho užívať a všeobecné súdy mu neposkytli ochranu. Sťažovateľ si objednal na prepravu tovaru do Moskvy slovenskú firmu F. S. – F., vodičom odovzdal aj listinné doklady potrebné na prepravu pre colné orgány, avšak pri colnej kontrole na slovensko-českej štátnej hranici vodič prepravcu nepredložil príslušné sprievodné doklady a tovar sťažovateľa (automobil VW Pasat) bol zaistený. Následne bolo vedených viacero konaní, v ktorých sa sťažovateľ domáhal ochrany, pričom záver colných orgánov je, že pochybili vodiči prepravcu a bolo im uložené zaplatiť colný dlh. Tovar bol zaistený pre prípadnú potrebu úhrady colného dlhu, ak by ho nebolo možné vymôcť. Bolo právoplatne rozhodnuté o zodpovednosti príslušných osôb a na zaplatenie colného dlhu sa proti vodičom viedlo aj exekučné konanie colnými orgánmi. Sťažovateľ opakovane urgovoal vrátenie tovaru, ktorý bol v jeho vlastníctve, avšak colné orgány mu tovar nevrátili napriek tomu, že vymohli colný dlh od vodičov. Naopak, colné orgány tovar predali na úhradu colného dlhu, navyše iba za 10 % jeho skutočnej hodnoty. Sťažovateľ sa domáhal náhrady škody od štátu, avšak súdy mu náhradu škody nepriznali argumentujúc, že sťažovateľovi bolo oznámené, že tento tovar je predávaný. Sťažovateľ poukázal i na to, že na zastupovanie už na počiatku veci udelil splnomocnenie svojmu advokátovi, a preto očakával, že colné orgány budú komunikovať s ním, čo sa však nestalo. Argument, že splnomocnenie je v inom spise, podľa názoru sťažovateľa neobstojí, pretože pre sťažovateľa išlo vždy o jediné colnú vec, v ktorej už desať rokov žiada vydať svoju vec. Pokiaľ súdy argumentovali tým, že bola zachovaná spravodlivá rovnováha medzi požiadavkami všeobecného záujmu a požiadavkami základných práv sťažovateľa, sťažovateľ s tým nesúhlasí a tvrdí, že štát postupoval neprimerane a zneužil svoje postavenie. Sťažovateľ by sa zmieril s predajom tovaru, ak by colné orgány nevymohli svoju pohľadávku pre nemajetnosť skutočných colných dlžníkov – im však vykonali zrážky zo mzdy a podľa vedomostí sťažovateľa títo vlastnili aj rodinný dom a automobily a riešenie, ktoré zvolili colné orgány, ktoré siahli na majetok sťažovateľa, na čo nemali dôvod, malo byť iba ultima ratio. Postup colných orgánov bol šikanóznym a nevyváženým, čo v konaní prehliadli i všeobecné súdy. Hodnota predaného tovaru podľa názoru sťažovateľa predstavovala 7 497 €, t. j. 225 842 Sk.

Rozsudok okresného súdu č. k. 13 C 217/05-153 z 5. novembra 2008 v spojení s rozsudkom krajského súdu č. k. 5 Co 9/2009-171 z 11. augusta 2009 nadobudol právoplatnosť 31. augusta 2009.

Sťažovateľ žiadal vydať tento nález:

*„Právo sťažovateľov na pokojné užívanie majetku a na spravodlivý proces, bolo rozsudkom Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 5 Co 9/2009, z 11. 8.2009 porušené.*

*Zrušuje sa rozsudok Krajského súdu Prešov, sp. zn. 5 Co 9/2009, z 11.8.2009 a vec sa vracia Krajskému súdu Prešov na ďalšie konanie.*

*Krajský súd Prešov je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy konania.“*

## II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného

práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 50/05 a IV. ÚS 288/05).

Ako vyplýva z obsahu i petitu sťažnosti, sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 ústavy a práva na majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu rozsudkom krajského súdu č. k. 5 Co 9/2009-171 z 11. augusta 2009.

Ústavný súd sa zaoberal najprv tou časťou sťažnosti sťažovateľa, ktorou namietal porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 4 ústavy podmienky a podrobnosti o súdnej a inej právnej ochrane ustanoví zákon.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

Krajský súd rozsudok č. k. 5 Co 9/2009-171 z 11. augusta 2009 odôvodnil takto:

*„Odvolací súd po preskúmaní rozsudku súdu prvého stupňa v jeho napadnutej časti, odvolania žalobcu, ako aj spisového materiálu dospel k záveru, že súd prvého stupňa rozhodol správne a dôvodne žalobu zamietol. Súd prvého stupňa vec správne právne posúdil, keď posúdil atribúty zodpovednosti za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím podľa zákona č. 58/1969 Zb. účinného v čase vydania rozhodnutia o predaji tovaru a na vec aplikoval ustanovenie § 263 ods. 4 Colného zákona v spojení s ustanovením § 80 písm. a/ bod 3 Colného zákona.*

*Pokiaľ ide o tvrdenie žalobcu, že rozhodnutie nie je právoplatné, lebo nebolo doručené jeho právnenému zástupcovi, odvolací súd poukazuje na to, že na žalobcovi leží dôkazné bremeno, t.j. zodpovednosť účastníka za výsledok konania, ktorý závisí od zistení z navrhnutých a vykonaných dôkazov. Cieľom dôkaznej povinnosti je unesenie dôkazného bremena v rozsahu, v ktorom dôkazné bremeno spočíva na účastníkovi konania, bez ohľadu na jeho procesné postavenie. Nesplnenie dôkaznej povinnosti prináša so sebou také rozhodnutie súdu, ktoré vychádza zo skutkového základu zisteného z dôkazov navrhnutých účastníkom v opačnom procesnom postavení než je účastník, ktorý nesplnil alebo nedostatočne splnil svoju dôkaznú povinnosť. V takom prípade musí rozhodnúť v situácii dôkaznej núdze, ktorej dopad (neúspech v konaní) pričíta tomu účastníkovi, na ktorom predovšetkým podľa predpisov hmotného práva leží dôkazné bremeno. Žalobca ako nositeľ dôkaznej povinnosti v konaní nepreukázal udelenie generálneho splnomocnenia pre JUDr. I. Š. na konanie pred Colným úradom v Ž. Colný úrad v Ž. nemal v čase vydania rozhodnutia o predaji tovaru vedomosť o tomto právnom zastúpení. S plnou mocou udelenou JUDr. Š. sa úrad oboznámil až dňa 30.9.2004 po tom, čo mu ju zaslalo Colné riaditeľstvo. Odhliadnuc od toho poukazuje odvolací súd na skutočnosť, že dňa 21.03.2001*

*bolo rozhodnutie o predaji doručené samotnému žalobcovi. Ten však ostal nečinný a proti tomuto rozhodnutiu nepodal žiadny opravný prostriedok.*

*Na základe uvedeného odvolací súd dospel k záveru, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav a svoje rozhodnutie vo veci samej správne a dostačujúco odôvodnil. Na týchto zisteniach sa ani v štádiu odvolacieho konania vo vzťahu k veci samej nezmenili žiadne skutočnosti a odvolací súd na zistenia súdu prvého stupňa v plnom rozsahu poukazuje.“*

Ústavný súd konštatuje, že toto rozhodnutie nemožno považovať za svojvoľné a arbitrárne.

Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom nie je chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav veci a aké skutkové zistenia a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Ústavný súd uznáva, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov

a obranou proti takému uplatneniu. Vyjadruje to aj znenie § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), podľa ktorého v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca, prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako právne vec posúdil. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03).

Podľa § 219 ods. 2 OSP ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Vychádzajúc z týchto ústavne významných úvah zaoberal sa ústavný súd posúdením obsahu napadnutého rozhodnutia z uvedených hľadísk a dospel k záveru, že krajský súd na argumentáciu sťažovateľa reagoval primeraným spôsobom, vysporiadal sa s okolnosťami, ktoré majú pre vec podstatný význam a ktoré dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia, a do odôvodnenia svojho rozhodnutia uviedol postup, akým dospel k svojmu rozhodnutiu.

Keďže však sťažovateľ svoju sťažnosť odôvodnil aj tvrdením o svojoľnej aplikácii krajským súdom aplikovaných právnych noriem, zaoberal sa ústavný súd ďalej posúdením právneho názoru krajského súdu, na ktorom svoje rozhodnutie krajský súd založil.

Podstata argumentácie sťažovateľa uvedenej v jeho sťažnosti spočívala v tom, že podľa jeho názoru k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces došlo rozsudkom krajského súdu z dôvodu, že potvrdil rozsudok okresného súdu napriek tomu, že okresný súd dospel k záveru, podľa ktorého vo veci sťažovateľa nie sú splnené podmienky zodpovednosti za škodu na strane žalovaného, hoci podľa názoru sťažovateľa tieto podmienky splnené boli.

Podľa § 1 ods. 1 prvej vety aktuálne platného zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom štát zodpovedá za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, ktoré v občianskom súdnom konaní a v konaní pred štátnym notárstvom, v správnom konaní, ako aj v konaní pred miestnym ľudovým súdom, a ďalej v trestnom konaní, pokiaľ nejde o rozhodnutie o väzbe alebo treste, vydal štátny orgán alebo orgán štátnej organizácie.

Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. nárok na náhradu škody nemožno uplatniť, dokiaľ právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, pre nezákonnosť nezrušil príslušný orgán. Rozhodnutím tohto orgánu je súd rozhodujúci o náhrade škody viazaný.

Podľa § 18 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. štát zodpovedá za škodu spôsobenú v rámci plnenia úloh štátnych orgánov... nesprávnym úradným postupom tých, ktorí tieto úlohy plnia.

Ako vyplýva z rozsudku krajského súdu, dôvodom, pre ktorý neboli splnené podmienky pre vznik zodpovednosti žalovaného na náhradu škody, bola skutočnosť, že rozhodnutie Colného úradu v Ž. č. 207-1/4/01 z 12. marca 2001 o nariadení predaja vozidla na úhradu nezaplateného colného dlhu M. K. a Š. S. nadobudlo právoplatnosť 30. mája 2001, dosiaľ nebolo zrušené a postup colných orgánov po ňom časovo nasledujúci, ktorý vyústil do predaja tovaru O. K. 5. marca 2004 za cenu 22 100 Sk, nebol nesprávnym úradným postupom. Okresný i krajský súd vychádzali z toho, že colné orgány postupovali v súlade najmä s § 263 ods. 4 v spojení s § 80 písm. a) bodom 3 zákona č. 180/1996 Z. z.

Podľa § 265 ods. 1 zákona č. 618/1992 Zb. colný zákon v znení k 27. januáru 1996 colné orgány môžu na prejednanie nezákonného dovozu, vývozu alebo tranzitu tovaru zaistiť tovar, o ktorom možno dôvodne predpokladať, že

a) sa na spáchanie colného priestupku použil alebo určil, alebo sa colným priestupkom získal alebo nadobudol za tovar colným priestupkom získaný, alebo

b) sa na spáchanie colného deliktu použil alebo určil, alebo sa colným deliktom získal alebo nadobudol za tovar colným deliktom získaný.

Podľa § 265 ods. 2 zákona č. 618/1992 Zb. colný zákon v znení k 27. januáru 1996 colné orgány môžu zaistiť tovar podľa odseku 1 bez ohľadu na práva tretích osôb.

Podľa § 80 písm. a) bodu 3 zákona č. 180/1996 Z. z. účinného od 1. júla 1996 colný orgán vykoná potrebné opatrenia vrátane predaja tovaru, aby zabránil nedovolenému nakladaniu s tovarom, ak nemohol byť tovar prepustený preto, že... platby alebo zabezpečenie colného dlhu, ktoré sa mali vzhľadom na dovozné clo, prípadne vývozné clo, uskutočniť, neboli v určenej lehote uskutočnené.

Podľa § 259 ods. 1 zákona č. 180/1996 Z. z. colný orgán môže na prerokovanie colného priestupku alebo colného deliktu zaistiť tovar, o ktorom je možné dôvodne predpokladať, že sa na spáchanie

a) colného priestupku použil alebo sa colným priestupkom získal, alebo bol nadobudnutý za tovar colným priestupkom získaný,

b) colného deliktu použil alebo sa colným deliktom získal, alebo bol nadobudnutý za tovar colným deliktom získaný.

Podľa § 259 ods. 2 zákona č. 180/1996 Z. z. colný orgán môže tovar zaistiť podľa odseku 1 bez ohľadu na práva tretích osôb.

Podľa § 262 ods. 1 zákona č. 180/1996 Z. z. ak zaistený tovar už nie je potrebný na ďalšie konanie a ak neprichádza do úvahy jeho prepadnutie alebo zhabanie v konaní o colnom priestupku alebo o colnom delikte, alebo predaj podľa § 263, bude osobe, ktorej bol odňatý, vrátený.

Podľa § 263 ods. 4 zákona č. 180/1996 Z. z. colný orgán môže tovar predať, ak sú splnené podmienky podľa § 80 tohto zákona, aby tak zabránil nedovolenému nakladaniu s týmto tovarom.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti poukazuje na to, že tovar bol štátnym orgánom predaný bez toho, aby existovalo právoplatné rozhodnutie o jeho zhabaní, prepadnutí či inom postihnutí, pretože potom, ako bolo zrušené rozhodnutie Colného úradu v P. z 9. septembra 1996 rozhodnutím colného riaditeľstva č. 10537/96 z 5. novembra 1997 v dôsledku rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 4 SŽ 197/96 z 25. júna 1997, žiadne rozhodnutie o zhabaní, prepadnutí či inom postihnutí tovaru vydané nebolo, a tvrdí, že z tohto dôvodu bol úradný postup colných orgánov nesprávny, ak pristúpili k predaju tovaru, ako aj preto, že rozhodnutie o nariadení predaja tovaru nenadobudlo dosiaľ právoplatnosť, pretože nebolo doručené JUDr. I. Š., ktorému malo byť doručované.

Ústavný súd považuje za dostatočný spôsob, akým sa s týmito argumentmi vysporiadali všeobecné súdy, a spôsob ich argumentácie považuje za ústavne konformný. Skutočne bolo dôkaznou povinnosťou žalobcu v konaní vedenom pred všeobecnými súdmi preukázať existenciu a predloženie splnomocnenia sťažovateľa, ktoré mal udeliť svojmu zástupcovi. Rovnako nesporné je i to, že v situácii, keď tak sťažovateľ neurobil, a súčasne niet pochybností o tom, že rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené, nemožno za ústavne neudržateľný považovať ani záver krajského súdu o tom, že rozhodnutie Colného úradu v Ž. č. 207-1/4/01 z 12. marca 2001 o nariadení predaja vozidla nadobudlo právoplatnosť, ako aj to, že dosiaľ nebolo zrušené. Samotné podmienky, za splnenia ktorých bolo prípustné nariadiť predaj vozidla, stanovené v tom čase účinnými právnymi predpismi, a to v citovaných ustanoveniach zákona č. 180/1996 Z. z. [§ 263 ods. 4 a § 80 písm. a) bod 3 zákona č. 180/1996 Z. z.], vyložil a aplikoval krajský súd spôsobom, ktorý nemožno považovať za arbitrárny. Ustanovenie § 263 ods. 4 zákona č. 180/1996 Z. z. umožňuje colnému orgánu tovar predať v prípade, ak sú splnené podmienky podľa § 80 tohto zákona. Podľa § 80 písm. a) bodu 3 zákona č. 180/1996 Z. z. je oprávnený colný orgán predať tovar, ak nemohol byť tovar prepustený preto, že... platby alebo zabezpečenie colného dlhu, ktoré sa mali vzhľadom na dovozné clo, prípadne vývozné clo, uskutočniť, neboli v určenej lehote

uskutočnené. To, že tieto platby neboli v čase nariadenia predaja tovaru realizované a pohľadávka na ich zaplatenie trvala, nepovažuje za sporné ani sťažovateľ. Pokiaľ sťažovateľ argumentuje tým, že v čase nariadenia predaja tovaru neexistovalo právoplatné rozhodnutie o zhabaní, prepadnutí či inom postihnutí tovaru, pričom na to neprihliadol ani krajský súd, z dôvodov jeho rozhodnutia vyplýva, že dospel na základe citovaných ustanovených ustanovení zákona č. 180/1996 Z. z. k záveru, podľa ktorého aj bez toho boli splnené podmienky na nariadenie predaja tovaru. Ani takýto záver nie je v rozpore so zmyslom a účelom citovaných ustanovení zákona č. 180/1996 Z. z. S ohľadom na uvedené aj samotný záver krajského súdu, podľa ktorého v prípade sťažovateľa správne rozhodol okresný súd, ak dospel k záveru, že v danom prípade neboli splnené podmienky pre vznik zodpovednosti za škodu na strane žalovaného, nie je ústavne neudržateľný a nepopiera účel a zmysel zákonnej úpravy podmienok vzniku zodpovednosti za škodu spôsobenú štátom nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom.

Z týchto dôvodov ústavný súd odmietol podľa § 25 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľa na porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 dohovoru ako zjavne neopodstatnenú.

V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu rozsudkom krajského súdu č. k. 5 Co 9/2009-171 z 11. augusta 2009. Argumentoval vo vzťahu k rozhodnutiu krajského súdu tým, že postupom colných orgánov došlo k porušeniu ústavného práva sťažovateľa vlastniť majetok a pokojne ho užívať a všeobecné súdy mu neposkytli ochranu.

Podľa čl. 20 ods. 1 prvej vety ústavy každý má právo vlastniť majetok.

Podľa čl. 20 ods. 4 ústavy vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Ústavný súd považuje za nevyhnutné najprv uviesť, že predmetom konania pred všeobecnými súdmi, z ktorého vzišla sťažnosť sťažovateľa, bolo posúdenie, či sťažovateľovi patrí náhrada škody proti žalovanému (štátu), ku ktorej malo dôjsť nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom. Preto aj k porušeniu sťažovateľovho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ústavy, resp práva na majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu rozhodnutím krajského súdu, ktorým by sa ústavný súd v konaní o sťažnosti smerujúcej proti rozhodnutiu krajského súdu mohol zaoberať, mohlo dôjsť iba vo vzťahu k základnému právu sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie, čo však ústavný súd nezistil.

Ak sťažovateľ zvolil na základe vlastného rozhodnutia v danej situácii podanie žaloby o náhradu škody a nedomáhal sa nápravy vo vzťahu k rozhodnutiu o nariadení predaja vozidla Colným úradom v Ž. (napr. jeho zrušením), hoci mu toto rozhodnutie nepochybne doručené bolo, a mal k dispozícii „účinný prostriedok nápravy (odvolanie podľa colného zákona)“, potom je zrejmé, že rozsudkom krajského súdu nemohlo dôjsť k porušeniu jeho práva na majetok vo vzťahu k tovaru, ktorý bol predaný Colným úradom v Ž.

V konaní pred všeobecnými súdmi, ktoré začal sťažovateľ, by mohlo byť porušené právo na majetok sťažovateľa iba v prípade, ak by mu všeobecné súdy postupom porušujúcim jeho základné právo na súdnu ochranu, resp. právo na spravodlivý proces nepriznali nárok na náhradu škody, ktorý bol daný, teda pre vznik ktorého boli splnené všetky zákonom ustanovené podmienky.

Je vylúčené, aby za takýchto okolností ústavný súd preskúmaval, či samotným predajom vozidla vo vlastníctve sťažovateľa došlo, alebo mohlo dôjsť k porušeniu sťažovateľom označeného práva na majetok. Je to tak jednak s ohľadom na predmet

konania pred všeobecnými súdmi, vo vzťahu k rozhodnutiu ktorých ústavný súd na základe sťažnosti sťažovateľa realizuje svoje postavenie nezávislého orgánu ochrany ústavnosti, a jednak preto, že ako je zrejmé z obsahu spisu, sťažovateľ vo vzťahu k rozhodnutiu o nariadení predaja tovaru nevyčerpal účinné prostriedky nápravy, ktoré mu zákon ponúkal, čo vylučuje meritórne preskúmanie takto formulovanej sťažnosti sťažovateľa.

Ústavný súd sa však zaoberal posúdením toho, či vo vzťahu k pohľadávke sťažovateľa na náhradu škody platilo, že ide o „majetok“ sťažovateľa v zmysle čl. 1 dodatkového protokolu. Za majetok v zmysle čl. 1 dodatkového protokolu podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva sa považuje nielen existujúci majetok vo vlastníctve fyzickej alebo právnickej osoby, teda veci alebo iné aktíva, ktorých vlastníkom je táto osoba, ale i majetok, nadobudnutie vlastníctva ku ktorému môže fyzická alebo právnická osoba legitímne očakávať.

Z obsahu sťažnosti sťažovateľa možno vyvodit', že podľa jeho názoru mohol legitímne očakávať, že jeho pohľadávka na náhradu škody voči štátu mu bude v súdnom konaní priznaná. Ostalo teda preskúmať, či sťažovateľovi patrila aspoň takáto legitímna nádej.

Podľa názoru ústavného súdu takáto legitímna nádej by mohla patriť sťažovateľovi iba v prípade, ak by na priznanie jeho nároku na náhradu škody boli splnené všetky zákonom ustanovené požiadavky. Ako už bolo uvedené, podmienky vzniku zodpovednosti za škodu v prípade sťažovateľa splnené neboli, čo konštatoval krajský súd, pričom tento záver, ktorý bol výsledkom dokazovania vykonaného pred všeobecnými súdmi, nebol ani ústavným súdom považovaný za ústavne neutržateľný. Z tohto dôvodu niet pochyb o tom, že pokiaľ ide o pohľadávku sťažovateľa na náhradu škody proti štátu, sťažovateľ nemal nielen existujúci majetok, ale ani legitímnu nádej na jeho nadobudnutie.

Je preto nepochybné, že napadnutým rozhodnutím krajského súdu nemohlo dôjsť k porušeniu označeného práva sťažovateľa pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím krajského súdu a základným právom, ktorého porušenie sa

namietalo, a z tohto dôvodu ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľa aj tejto jej časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. marca 2010